

אבחון מחלות שוכנות קרקע בכותנה

מוגש למועצת הכותנה

על ידי

לאה צרור ואורלי ארליך – מינהל המחקר החקלאי, גילת

מבוא

מחלות נבילה בכותנה שהן גם מחלות שוכנות קרקע כוללות את מחלת הפוזריום, מחלת הדוררת ומחלה הנגרמת ע"י הפטריה מקרופומינה. מחלות אלה עלולות להוות בעייה חמורה בכותנה. הפטריות שוכנות קרקע ולכן הן עלולות לעבור משדה לשדה בחלקיקי קרקע בכלי עיבוד וכו'. הפטריות שורדות בשיירי חומר אורגני ובשורשי עשבים. הסימפטומים האופייניים במקרים של נבילת הפוזריום בלחץ מידבק גבוה עלולים לפגוע בשלב המאוחר של התפתחות הנבט, ונבטים עלולים למות. מאוחר יותר בעונה, העלים מאבדים טורגור, ומתחילה הצהבה בעלים בין העורקים הראשיים. עם התקדמות הכלרוזה פנימה מופיעה גם נקרוזה. נשירת עלים עלולה להתחיל מבסיס הצמח כלפי מעלה. בנגיעות קשה הצמחים עלולים למות. בדרך כלל מופיעה גם החמה כהה מאד בצרורות ההובלה של הצמח. התבטאות מחלת הדוררת חלה במועד מאוחר יותר, משלב הפריחה ועד סוף העונה. הצהבת עלים המתפתחת לנקרוזה דומה למתרחש בעת הדבקה בפוזריום, ומתרחשת גם החמה בצרורות ההובלה. פחיתת היבול בדוררת מלווה לעתים גם בפגיעה באיכות הסיבים. ההתמודדות האופטימלית עם מחלות הנבילה הוא באמצעות זנים עמידים. אולם יש לשים לב לגזעיאיטופוסי הפטריות העלולים להשפיע על תגובת זנים סבילים לכאורה.

מטרת העבודה

סקר מחלות בחלקות כותנה מאיזורים גיאוגרפיים שונים ומזנים שונים.

תוצאות

צמחים נדגמו בשדות שונים בסיורים יזומים או באופן בלתי תלוי ע"י מדריך הכותנה. ממצאי בדיקות המעבדה במדגמים השונים מופיעים בטבלה.

הפטריות העיקריות שבודדו מצמחים עם תופעות של השחרת קודקודים וננסות היו- *Phoma*, *Cladosporium*, *Fusarium* מצמחים חשודים למקרופומינה אכן בודדה הפטריה *Macrophomina*

תוצאות בדיקות כותנה ממאי 2006

מספר	תאריך בדיקה	מקום וחלקה	זן	תאור סימני מחלה	ממצא במעבדה
1	15.5.06	הגושרים	P פימה 008	התמוטטות בשדה בכתם עגול	<i>Phoma</i>
2	8.6.06	שדה יואב	P פימה 008	השחרות קודקודים	ב.מ.פ. *
3	4.7.06	מיבנה ח. תפוחים + ח. 21	P פימה 008	השחרת קודקודים	<i>Cladosporium</i>
4	10.7.06	עין שמר	P פימה 008	גבעולים ועלים מאדימים	ב.מ.פ.
5	11.7.06	רודי ח. מחנה עמוס	P פימה 008	חשד למקרופמינה	<i>Macrophomina</i>
6	18.7.06	רגבים	PF פימה- 15	צמחים מנונסים בשדה	ב.מ.פ.
7	27.7.06	עין שמר "הנגרים"	P פימה 008	חשד למקרופמינה	<i>Macrophomina</i>
8	31.7.06	כפר מנחם חלקה אינטנסיבי	פימה 011P	צמחים מנונסים בכתם החלקה	<i>Fusarium spp.</i>
9	31.7.06	יבנה ח. בית קברות	008PF	צמחים מנונסים בכתמים בחלקה החמה בשורשים	<i>Macrophomina</i>
10	31.7.06	צרעה ח. הראל	פימה 008	כנ"ל	ב.מ.פ.

* ב.מ.פ. – בלי ממצא פאתולוגי מאפיינים של דגימות 4-10: - הופעה בפורמט של כתמים בשדה, עלים עליונים עם קיפולים, צמחים מנונסים לפעמים, סימני חסר למיקרואלמנטים?? חלק מהעלים מאדימים, מעט צמחים עם סימני החמה מתחת לקליפה בשורש.